

2022'nin ilk çeyreğinde Azerbaycan Ekonomisi

Ekonomik büyüme petrol dışı sektörlerin yönlendirmesiyle sürdürülmüştür:

- Ham petrol üretimi bir önceki yıla göre düşmüş ama her bir önceki aya göre yükselmiştir. Bir önceki yıla göre %3,5 düşmüş ve bir önceki aya göre %12,3 artarak aylık bazda yaklaşık 2,9 milyon tona çıkmıştır. Bu arada doğal gaz üretimi ve petrol ürünleri imalatı sırasıyla %13,7 ve %16,2 oranında artmıştır.
- Petrol dışındaki GSYİH'ye gelince, o da başlıca imalat, ulaşım ve iç turizm sektörlerinin yönlendirmesiyle %10,3 oranında artmıştır.
- Ekonominin en fazla büyüyen endüstrisi, başını asıl olarak inşaat malzemeleri, gıda ürünleri ve kimyasalların çektiği petrol dışı imalattır (%25,6). Bu arada inşaat sektörü bir önceki yıla göre %5,6 daralmıştır. İşgalden kurtarılmış topraklardaki yeniden inşaat çalışmalarının inşaat sektörünü canlandırması beklenmektedir. Ulaşım ve tarım sırasıyla %20,5 ve %3,4 büyümüştür. Komşu ülkelerle ilişkilerdeki son gelişmeler ulaşım sektöründe daha da fazla büyüme işaret etmektedir. Tarım sektöründe işgalden kurtarılmış topraklardaki su ve arazi kaynakları büyümeyi yönlendirmede önemli bir rol oynayacaktır.

Enflasyon, jeopolitik gerilimler ve bunların gıda fiyatları üzerindeki etkileri temelinde ivme kazanmıştır:

- Fiyat düzeyleri Mart'ta bir önceki aya göre %1,1 artmış ve yıllık enflasyon %12,1'e yükselmiştir.
- Tüketici sepetine dahil edilmiş olan ürünlerin ve hizmetlerin %90,4'ünün fiyatı (502'sinden 454'ü) bir önceki yıla göre artmış, %2,4'ünün azalmış ve %7,2'sininki değişmemiştir. Kalemlerin %71'indeki (364) fiyat değişiklikleri, yıllık manşet enflasyonu olan %12,1'den düşüktür.
- Tüketici sepetine dağıtılabilecek olursa, bir önceki yıla göre gıda fiyatları %16,8, gıda dışı kalemlerin fiyatları %6,6 ve hizmetlerin fiyatları %10,0 artmıştır. Gıda ve gıda dışı ürünler ile hizmetlerin yıllık manşet enflasyonuna katkısı, sırasıyla yüzde 7,3, 1,5 ve 3,3 (toplam %12,1) olmuştur.
- Uluslararası gıda ve emtia piyasalarındaki daha yüksek fiyatlar, 2022'nin ilk çeyreğinde enflasyonist bir etki yaratmıştır.

Daha yüksek petrol ve gaz fiyatları nedeniyle ihracatta güçlü bir nominal büyüme olmuştur:

- 2022'nin ilk çeyreğinde toplam ihracat %92,9 artmış, ithalat %15,7 yükselmiştir. Sonuçta, ticari fazla, 3,1 kat artmış ve 5054 milyon \$ olmuştur.
- Toplam ihracattaki büyüme, ham petrol fiyatlarındaki iyileşme ve artan doğal gaz ihracatı sayesinde hızlanmıştır. Ham petrol ihracatı hacmindeki (ton cinsinden) %16,5 düşüğe karşın yükselen fiyatlar, petrol ihracatı gelirlerinde %38,1 yükselme sağlamıştır. Bu arada doğal gaz ihracatı nominal olarak 4,0 kat artmıştır.

- İthalattaki artışa asıl katkısı yapanlar, ulaşım araçları ve yedek parçalar, yakıt ve kimyasallardır:
 - Otomobil ithalatı, araba ithalatındaki %12,1 artış dahil olmak üzere reel olarak %10,1 ve değer olarak %19,8 artmıştır.
 - İthalattaki toplam büyümenin beşte birinden fazlasını oluşturan makine ve donanım ithalatı bir önceki yıla göre %20,9 artmıştır.
 - Gıda ürünleri ithalatı, tahıldaki (%29,4↑), süt ürünlerindeki (%15,2↑) ve meyve ve sebzedeki (%35,0↑) artış sayesinde %7,7 yükselmiştir. İthalattaki daha yüksek değer asıl olarak uluslararası gıda fiyatlarından kaynaklanmaktadır.
 - Eczacılık ürünleri ithalatı %44,3 artmıştır.
- 2022'nin ilk çeyreğinde petrol dışı ihracat, toplam ithalatın %24,8'i kadar ve 727 milyon \$ tutarında olup bir önceki yıla göre %45,0 artmıştır.
- Azerbaycan Cumhuriyeti Merkez Bankası (ACMB) yedekleri, 2021 sonuna kıyasla %0,9 artarak 7136,5 milyon \$'a ulaşmıştır.
- Mart 2022 itibarıyla stratejik döviz rezervleri, 2021 sonuyla karşılaştırıldığında %0,6 artmış ve 52,4 milyar \$ olmuştur.

Verilen kredilerdeki büyüme hız kazanmakta olup sigorta primleri artışı gelir sigortası tarafından yönlendirilmektedir:

- 2022'nin ilk çeyreğinde bankacılık sektörünün toplam varlıkları yılbaşından itibaren %3,1 artarak 39,7 milyar AZN olmuştur. Finansal kurumlardaki mevduat (%2,0 kat ↑) ve krediler (%5,2↑) bu yükselişin ana yönlendiricileri olmuştur. Bu arada Merkez Bankasındaki hesaplarda daralma (39,0%↓) kaydedilmiştir. Merkez Bankası banknot borcu 2021 sonuyla karşılaştırıldığında 4,0 kat artmış, Hazine menkul değerleri ise %6,1 büyümüştür.
- Ticari krediler portföyü, bu portföyün en hızlı büyüyen kesimini oluşturan bireysel yatırımcılara verilen kredilerdeki %7,8 artış da dahil olmak üzere %4,5 büyümüştür. Bu arada tüketici kredilerindeki büyümenin ivmesi %6,9'a ulaşmıştır. Konut kredileri portföyü 2022'nin ilk çeyreğinde %4,7 büyümüştür.
- Tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) oranının toplamı, 2021 sonundakinden 0,4 yüzde noktası daha düşük olarak %3,8'ye oturmuştur. Zarar karşılıkları 60 milyon ₺'a çıkmıştır.
- Mevduat tabanı, 2022'nin ilk çeyreğinde %5,1 oranında artışla 30,5 milyar ₺ olmuştur. Vadesiz mevduatlarda %7,0 oranında bir artış ve vadeli mevduatlarda da 9,4 milyar ₺ tutarında %1,1 büyüme olmuştur. Artış, ulusal para cinsinden vadeli mevduattan kaynaklanırken yabancı para cinsinden vadeli mevduatta %1,1 daralma olmuştur. Toplam mevduattaki artışın ana yönlendiricisi, %12,2 büyüyen hane halkı mevduatıdır. Yabancı para cinsinden milli vadeli mevduat %0,1 artmıştır.
- Toplam mevduat portföyünün dolarizasyon oranı, 2021 sonuyla karşılaştırıldığında 1,8 yüzde noktası artışla %51,2 olmuştur. 2021 sonuyla karşılaştırıldığında, vadesiz mevduatlardaki dolarizasyon 3,4 yüzde noktası kadar artarken vadeli

mevduatlardaki dolarizasyon 1,3 yüzde noktası kadar düşmüştür. 2022'nin ilk çeyreğinde ACMB tarafında satılan yabancı para, bir önceki yıla göre %9,8 daha fazla ve 1624,4 milyon \$ tutarında olmuştur.

- Bankacılık sektöründe, toplam net kârın Mart 2022 öz kaynağına oranı olarak hesaplanan öz kaynak verimliliği %14,1 olmuştur (2021 Mart: %12,3). Kredi kayıp karşılıkları ve daha yüksek faiz dışı masrafları kârlılık artışını dengelerken, kârın daha yüksek olmasının ardındaki itici güç hem faiz hem de faiz dışı gelirlere ibarettir. Faiz dışı gelir bir önceki yıla göre %32,3 artmışken faiz geliri %22,0 artmıştır
- 2022'nin ilk çeyreğinde toplam sigorta primleri bir önceki yıla göre %3,8 artmıştır.
- Brüt primler 129,0 milyon ₺ olmuştur. Hayat sigortası primleri, gelir güvencesi/sigortasının toplam primler içindeki %38,2 payı dâhil olmak üzere piyasanın %40,5'ini oluşturmuştur. Gelir güvencesi/sigortası hayat sigortasının %77,4 artmasının sağlamıştır.
- Hayat sigortası dışındaki sigortalarda, zorunlu sigortalardaki %39,6 azalma sayesinde %15,0 daralma kaydedilmiştir.
- Otomobil sigortaları piyasasında zorunlu sigortalardan edinilen primlerde %4,2 artış olurken isteği bağlı sigortalar %12,6 artmıştır.
- İsteği bağlı sağlık sigortası primleri %9,4 yükselmiştir.

Merkez Bankası, Para Politikası Komitesi'nin (PPK) Nisan toplantısında refinansman [faiz] oranını %7,75'te tutmaya karar vermiştir:

- Faiz oranı koridorunun üst sınırı %9,25'te tutulurken alt sınırı %6,25'da sabit kalmıştır.
- ACMB, nominal efektif kurun güçlenmesinin ithalatın enflasyonist baskısını kısıtladığını belirtmiştir.
- Merkez Bankasının baz senaryosuna göre yıllık enflasyon orta vadede hedef aralığa (4±2%) yaklaşacaktır.
- ACMB, ödemeler dengesi fazlasının, mevcut makroekonomik çerçevenin ve parasal koşulların kur istikrarını desteklediğini belirtmektedir.
- Merkez Bankasına göre, orta vadeye yönelik makroekonomik tahminler, risk dengesindeki ve fiyat dinamiklerindeki değişiklikler bir sonraki faiz oranı kararını etkileyecektir.

Uyarı Notu: Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

